

Υπόθεση C-392/19

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

21 Μαΐου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

25 Απριλίου 2019

Εναγομένη και αναιρεσείουσα:

VG Bild-Kunst

Ενάγουσα και αναιρεσίβλητη:

Stiftung Preußischer Kulturbesitz

Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

Προσβολή του δικαιώματος του δημιουργού μέσω framing

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής απόφασεως

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικό ερώτημα

Μήπως η ανάρτηση έργου, το οποίο διατίθεται σε ελεύθερα προσβάσιμο ιστότοπο με την άδεια του κατόχου του δικαιώματος, στον ιστότοπο τρίτου μέσω framing αποτελεί παρουσίαση του έργου στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, όταν η εν λόγω ανάρτηση γίνεται με καταστρατήγηση των μέτρων προστασίας κατά του framing που έλαβε ή φρόντισε να ληφθούν ο κάτοχος του δικαιώματος;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), ιδίως το άρθρο 11

Οδηγία 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, ιδίως το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 3

Οδηγία 2014/26/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων καθώς και τη χορήγηση πολυεδαφικών αδειών για επιγραμμικές χρήσεις μουσικών έργων στην εσωτερική αγορά, ιδίως το άρθρο 16

Παρατιθέμενες εθνικές διατάξεις

Νόμος περί διαχείρισεως των δικαιωμάτων του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων (Gesetz über die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten, στο εξής: UrhWG), ιδίως το άρθρο 11, παράγραφος 1 (καταργηθείς από 1ης Ιουνίου 2016)

Νόμος περί διαχείρισεως των δικαιωμάτων του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων μέσω εταιριών συλλογικής διαχείρισεως (Gesetz über die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten durch Verwertungsgesellschaften, στο εξής: VGG), ιδίως το άρθρο 34, παράγραφος 1

Νόμος περί του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, στο εξής: UrhG), ιδίως το άρθρο 15, παράγραφος 2, και το άρθρο 19a

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας

- 1 Η ενάγουσα είναι φορέας της Deutsche Digitale Bibliothek (Γερμανικής Ψηφιακής Βιβλιοθήκης, στο εξής: DDB). Η DDB προσφέρει μια επιγραμμική (online) πλατφόρμα που διασυνδέει πολιτιστικούς και επιστημονικούς φορείς μεταξύ τους. Στην εν λόγω επιγραμμική πλατφόρμα είναι διαθέσιμα μέσω ηλεκτρονικών αναφορών (συνδέσμων) ψηφιοποιημένα περιεχόμενα (ψηφιακά αντίγραφα), τα οποία είναι αποθηκευμένα στις διαδικτυακές πύλες των φορέων αυτών. Η ίδια η DDB αποθηκεύει μόνον εικόνες επισκόπησης. Αν ένας χρήστης επιλέξει την ενεργοποίηση ενός αποτελέσματος αναζήτησης οδηγείται στον αντίστοιχο ιστότοπο της DDB, όπου υπάρχει μεγεθυμένη εικόνα του αντικειμένου, η οποία μπορεί να μεγεθυνθεί περαιτέρω κάνοντας κλικ ή χρησιμοποιώντας τη λειτουργία του μεγεθυντικού φακού. Μέσω της λειτουργίας αναζήτησης, ο χρήστης μπορεί να αναζητήσει, στοχευμένα, συγκεκριμένα αντικείμενα για τα οποία υπάρχει ήδη ψηφιακό αντίγραφο και να διασυνδεθεί

απευθείας με τον ιστότοπο του φορέα που τα διαθέτει, άλλοτε στην αρχική σελίδα και άλλοτε στη σελίδα του αντικειμένου.

- 2 Η εναγομένη ασκεί τις εξουσίες που απορρέουν από τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας των συμβεβλημένων μαζί της δημιουργών για έργα των εικαστικών τεχνών. Εξαρτά δε τη σύναψη συμβάσεως με την ενάγουσα, για τη χρήση του ρεπερτορίου των έργων της με τη μορφή εικόνων επισκόπησης, από την αποδοχή του ακόλουθου συμβατικού όρου: «Η κάτοχος της άδειας υποχρεούται κατά τη χρήση των έργων που αποτελούν αντικείμενο της συμβάσεως και των προστατευόμενων αντικειμένων να εφαρμόζει αποτελεσματικά τεχνικά μέτρα για την προστασία των έργων αυτών ή των προστατευόμενων αντικειμένων από το framing».
- 3 Η ενάγουσα αρνείται να δεχθεί έναν τέτοιον όρο. Με την αγωγή της ζήτησε να διαπιστωθεί ότι η εναγομένη υποχρεούται να συνάψει σύμβαση χρήσεως χωρίς τον αναφερόμενο συμβατικό όρο. Το Landgericht (περιφερειακό δικαστήριο) απέρριψε την αγωγή ως απαράδεκτη. Η έφεση της ενάγουσας έγινε δεκτή. Το εφετείο αιτιολόγησε την απόφασή του στηριζόμενο κυρίως στην ελεύθερη πρόσβαση των σχετικών έργων. Με την αίτησή της αναιρέσεως, η εναγομένη και νυν αναιρεσείουσα εξακολουθεί να επιδιώκει την απόρριψη της αγωγής.

Σύντομη παράθεση του σκεπτικού της παραπομπής

- 4 Η ευδοκίμηση της αιτήσεως αναιρέσεως εξαρτάται από την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29.
- 5 1. Σύμφωνα με το άρθρο 34, παράγραφος 1, του VGG, με το οποίο μεταφέρθηκε στο γερμανικό δίκαιο το άρθρο 16 της οδηγίας 2014/26, η εναγομένη ως εταιρία συλλογικής διαχείρισεως υποχρεούται, βάσει των δικαιωμάτων που διαχειρίζεται, να παρέχει δικαιώματα χρήσεως με εύλογες προϋποθέσεις σε οποιονδήποτε υποβάλλει σχετικό αίτημα. Οι προϋποθέσεις πρέπει ειδικότερα να είναι αντικειμενικές, να μην εισάγουν διακρίσεις και να προβλέπουν εύλογη αμοιβή.
- 6 Σύμφωνα με τις αρχές που έχουν αναπτυχθεί στη νομολογία υπό την ισχύ του άρθρου 11, παράγραφος 1, του UrhWG, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν και στο πλαίσιο εφαρμογής του VGG, δεν υφίσταται, κατ' εξαίρεση, καμία υποχρέωση της εταιρίας διαχείρισεως να συνάψει σύμβαση, όταν σε συγκεκριμένη περίπτωση αποκλείεται η καταχρηστική εκμετάλλευση της μονοπωλιακής θέσεως και η εταιρία διαχείρισεως μπορεί να αντιτάξει στην απαίτηση για παροχή δικαιωμάτων χρήσεως υπέρτερα έννομα συμφέροντα. Απαιτείται, συνεπώς, στάθμιση των συμφερόντων των μερών, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που επιδιώκει ο νόμος καθώς και του σκοπού που εξυπηρετεί η θεμελιώδης υποχρέωση της εταιρίας διαχείρισεως για σύναψη συμβάσεως.
- 7 2. Η ευδοκίμηση της αιτήσεως αναιρέσεως εξαρτάται από το ζήτημα αν η υποχρέωση της εναγομένης να διαχειρίζεται και να ασκεί τα δικαιώματα των

μελών της πρέπει να ενταχθεί στην αναγκαία στάθμιση συμφερόντων ή αν δεν θίγονται τα δικαιώματα των μελών της εναγομένης.

- 8 α) Η εκ προθέσεως δημοσίευση εκ μέρους της ενάγουσας των αποθηκευμένων από την ίδια εικόνων επισκόπησης προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού έργων που ανήκουν στο ρεπερτόριο της εναγομένης χρήζει, ως διάθεση στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 19α του UrhG, της προηγούμενης άδειας του κατόχου του δικαιώματος, η οποία χορηγείται κατόπιν διαπραγματεύσεων των μερών.
- 9 β) Αντίθετα, η εκλαμβανόμενη από την εναγομένη ως ανεπιθύμητη ανάρτηση των εικόνων επισκόπησης της στους ιστοτόπους τρίτων μέσω framing δεν αποτελεί διάθεση στο κοινό, διότι μόνον εκείνος που ανήρτησε το έργο στο διαδίκτυο και το διέθεσε με τον τρόπο αυτό στο κοινό, και όχι η εναγομένη, μπορεί να αποφασίσει εάν αυτό θα παραμείνει διαθέσιμο στο κοινό.
- 10 γ) Ωστόσο, εάν η ανάρτηση, στον ιστότοπο τρίτου μέσω framing, ενός έργου διαθέσιμου σε άλλον ιστότοπο με τη βούληση του κατόχου του δικαιώματος αποτελεί παρουσίαση του έργου στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, τότε θα θίγονταν τα δικαιώματα των μελών της εναγομένης στην περίπτωση που η εν λόγω ανάρτηση γίνεται με καταστρατήγηση των μέτρων προστασίας κατά του framing, τα οποία έχει λάβει ή έχει φροντίσει να ληφθούν ο κάτοχος του δικαιώματος.
- 11 αα) Η επίμαχη συμπεριφορά θα μπορούσε να προσβάλλει ένα άγραφο δικαίωμα παρουσιάσεως στο κοινό. Ένα τέτοιο δικαίωμα μπορεί να συναχθεί από μια σύμφωνη προς την οδηγία ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 2, του UrhG, στο μέτρο που το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 κατοχυρώνει ευρύτερα δικαιώματα από τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 15, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του UrhG δικαιώματα παρουσιάσεως στο κοινό. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν το επιλέγει ο ίδιος.
- 12 ββ) Η επίμαχη παρουσίαση εικόνων επισκόπησης στον ιστότοπο τρίτων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, διότι στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει καμία φυσική και άμεση επαφή μεταξύ του ηθοποιού ή του ερμηνευτή ενός έργου και του κοινού στο οποίο απευθύνεται μέσω της εν λόγω παρουσιάσεως. Πρόκειται, επομένως, για παρουσίαση σε κοινό το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσιάσεως (πρβλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 2011, Football Association Premier League κ.λπ., C-403/08 και C-429/08, EU:C:2011:631, σκέψεις 200 έως 202, και της 24ης Νοεμβρίου 2011, Circul Globus București, C-283/10, EU:C:2011:772, σκέψεις 35 επ.)

- 13 γγ) Για την έννοια της «παρουσιάσεως στο κοινό» επιβάλλεται η κατά περίπτωση εκτίμηση. Η εν λόγω έννοια συντίθεται από δύο στοιχεία, ήτοι από μια πράξη παρουσιάσεως έργου και από την παρουσίαση του έργου αυτού σε κοινό. Περαιτέρω πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διάφορα συμπληρωματικά κριτήρια, όπως ειδικότερα ο κεντρικός ρόλος του χρήστη και η πρόθεση παρεμβάσεώς του, τα οποία είναι αλληλένδετα και μη αυτοτελή. Δεδομένου ότι η βαρύτητα των κριτηρίων αυτών μπορεί να ποικίλλει αναλόγως της συγκεκριμένης περιπτώσεως, πρέπει να εφαρμόζονται μεμονωμένα αλλά και σε συσχετισμό μεταξύ τους (πρβλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, *GS Media*, C-160/15, EU:C:2016:644, σκέψεις 32 έως 34, της 26ης Απριλίου 2017, *Stichting Brein*, C-527/15 EU:C:2017:300, σκέψεις 28 έως 30, και της 14ης Ιουνίου 2017, *Stichting Brein*, C-610/15, EU:C:2017:456, σκέψεις 23 έως 25). Εν προκειμένω και σύμφωνα με την ως άνω επιβαλλόμενη κατά περίπτωση εκτίμηση, κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, η ανάρτηση, σε ιστοτόπους τρίτων, εικόνων επισκόπησης με καταστρατήγηση των τεχνικών μέτρων προστασίας προσβάλλει το αποκλειστικό δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό.
- 14 (1) Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι υφίσταται πράξη παρουσιάσεως. Η έννοια της παρουσιάσεως πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως (πρβλ. αιτιολογική σκέψη 23 της εν λόγω οδηγίας· αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 2014, *Svensson κ.λπ.*, C-466/12, EU:C:2014:76, σκέψη 17, και της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, *GS Media*, C-160/15, EU:C:2016:644, σκέψη 29) λαμβανομένου υπόψη του κύριου σκοπού της οδηγίας 2001/29 που είναι η διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των δημιουργών (πρβλ. αιτιολογικές σκέψεις 4 και 9 της εν λόγω οδηγίας). Η έννοια αυτή αφορά κάθε μετάδοση προστατευόμενου έργου, ανεξαρτήτως του χρησιμοποιούμενου τεχνικού μέσου ή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου (πρβλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 2011, *Football Association Premier League κ.λπ.*, C-403/08 και C-429/08, EU:C:2011:631, σκέψεις 186 και 193, της 27ης Φεβρουαρίου 2014, *OSA*, C-351/12, EU:C:2014:110, σκέψεις 23 και 25, και της 31ης Μαΐου 2016, *Reha Training*, C-117/15, EU:C:2016:379, σκέψη 38). Μια παρουσίαση προϋποθέτει ότι ο χρήστης, έχοντας πλήρη γνώση των συνεπειών της συμπεριφοράς του –επομένως με πρόθεση και επί τούτου– παρέχει σε τρίτους πρόσβαση σε ένα προστατευμένο έργο, χωρίς να έχει σημασία αν οι τρίτοι θα κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής (πρβλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 2014, *Svensson κ.λπ.*, C-466/12, EU:C:2014:76, σκέψη 19, της 26ης Απριλίου 2017, *Stichting Brein*, C-527/15, EU:C:2017:300, σκέψη 36, και της 14ης Ιουνίου 2017, *Stichting Brein*, C-610/15, EU:C:2017:456, σκέψη 31). Μια τέτοια πρόσβαση είναι δυνατή όταν παρέχονται σε έναν ιστότοπο ενεργοποιούμενοι κατ' επιλογή σύνδεσμοι προς προστατευόμενα έργα τα οποία έχουν αναρτηθεί χωρίς κανέναν περιορισμό προσβάσεως σε άλλον ιστότοπο (πρβλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 2014, *Svensson κ.λπ.*, C-466/12, EU:C:2014:76, σκέψεις 18 και 20, της 26ης Απριλίου 2017, *Stichting Brein*, C-527/15, EU:C:2017:300, σκέψη 37, και της 14ης Ιουνίου 2017, *Stichting Brein*, C-610/15, EU:C:2017:456, σκέψη 32).

- 15 (2) Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, εν προκειμένω, πληρούται και η προϋπόθεση της παρουσιάσεως στο κοινό (πρβλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 2014, *Svensson κ.λπ.*, C 466/12, EU:C:2014:76, σκέψη 22. Η έννοια του κοινού πληρούται μόνον όταν υπάρχει απροσδιόριστος αριθμός δυνητικών αποδεκτών και δη μεγάλος αριθμός προσώπων (πρβλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 7ης Μαρτίου 2013, *ITV Broadcasting κ.λπ.*, C-607/11, EU:C:2013:147, σκέψη 32, της 13ης Φεβρουαρίου 2014, *Svensson κ.λπ.*, C-466/12, EU:C:2014:76, σκέψη 21, και της 27ης Φεβρουαρίου 2014, *OSA*, C-351/12, EU:C:2014:110, σκέψη 27). Όσον αφορά το τελευταίο κριτήριο πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα σωρευτικά αποτελέσματα που απορρέουν από τη διάθεση των έργων στους δυνητικούς αποδέκτες. Συναφώς, έχει σημασία όχι μόνον ο αριθμός των προσώπων που έχουν ταυτόχρονα πρόσβαση στο ίδιο έργο, αλλά και ο αριθμός των προσώπων που έχουν διαδοχικά πρόσβαση σε αυτό (πρβλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 7ης Δεκεμβρίου 2006, *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, σκέψη 38, της 7ης Μαρτίου 2013, *ITV Broadcasting κ.λπ.*, C-607/11, EU:C:2013:147, σκέψη 33, και της 27ης Φεβρουαρίου 2014, *OSA*, C-351/12, EU:C:2014:110, σκέψη 28).
- 16 (3) Για να υπάρξει «παρουσίαση στο κοινό» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 απαιτείται περαιτέρω το προστατευόμενο έργο να παρουσιάζεται χρησιμοποιώντας μια διαφορετική τεχνική μέθοδο από την έως τότε χρησιμοποιούμενη, ή –άλλως– να παρουσιάζεται σε νέο κοινό, δηλαδή σε κοινό το οποίο δεν είχε λάβει υπόψη του ο κάτοχος του δικαιώματος όταν επέτρεψε την αρχική παρουσίαση (πρβλ. απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2006, *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, σκέψεις 40 και 41, διάταξη της 18ης Μαρτίου 2010, *Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης Δημιουργών Θεατρικών και Οπτικοακουστικών Έργων*, C-136/09, EU:C:2010:151, σκέψη 38, αποφάσεις της 4ης Οκτωβρίου 2011, *Football Association Premier League κ.λπ.*, C-403/08 και C-429/08, EU:C:2011:631, σκέψη 197, της 7ης Μαρτίου 2013, *ITV Broadcasting κ.λπ.*, C-607/11, EU:C:2013:147, σκέψεις 39 και 24 έως 26, της 13ης Φεβρουαρίου 2014, *Svensson κ.λπ.*, C-466/12, EU:C:2014:76, σκέψη 24, και διάταξη της 21ης Οκτωβρίου 2014, *BestWater International*, C-348/13, EU:C:2014:2315, σκέψη 14· πρβλ. επίσης [για την καλωδιακή αναμετάδοση] απόφαση της 16ης Μαρτίου 2017, *AKM*, C-138/16, EU:C:2017:218, σκέψεις 26 επ.). Εάν δεν συντρέχει καμία από τις ως άνω δύο περιπτώσεις, δεν υπάρχει παρουσίαση στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 (πρβλ. διάταξη του Δικαστηρίου της 21ης Οκτωβρίου 2014, *BestWater International*, C-348/13, EU:C:2014:2315, σκέψη 19).
- 17 (4) Η ανάρτηση των εικόνων επισκόπησης μέσω framing στους ιστοτόπους τρίτων δεν γίνεται με συγκεκριμένη διαφορετική τεχνική μέθοδο από εκείνη της αρχικής παρουσιάσεως, αλλά αντιθέτως με την ίδια τεχνική μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε για την παρουσίαση του έργου στον άλλο ιστότοπο (απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2014, *Svensson κ.λπ.*, σκέψη 24, διάταξη της 21ης Οκτωβρίου 2014, *BestWater International*, C-348/13, EU:C:2014:2315, σκέψη 15). Στην περίπτωση αυτή είναι άνευ σημασίας αν ο τρίτος χρησιμοποιεί την τεχνική framing κατά την εν λόγω πράξη περαιτέρω παρουσιάσεως και αν το

έργο που προέρχεται από τον άλλο ιστότοπο εμφανίζεται, μέσω «ενσωματωμένου» διαδικτυακού συνδέσμου, εντός πλαισίου στον ιστότοπό του κατά τρόπο ώστε να αποκρύπτεται από τους χρήστες του ιστοτόπου του το αρχικό περιβάλλον του εν λόγω έργου (πρβλ. απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2014, Svensson κ.λπ., C-466/12, EU:C:2014:76, σκέψη 29, και διάταξη της 21ης Οκτωβρίου 2014, BestWater International, C-348/13, EU:C:2014:2315, σκέψη 17). Εάν η επόμενη παρουσίαση γίνεται όπως και η αρχική στο διαδίκτυο, τότε συντελείται με την ίδια τεχνική μέθοδο (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 2014, Svensson κ.λπ., C-466/12, EU:C:2014:76, σκέψη 24).

- 18 (5) Η ανάρτηση εικόνων επισκόπησης μέσω framing στους ιστοτόπους τρίτων, με καταστρατήγηση των τεχνικών μέτρων προστασίας που έλαβε ή φρόντισε να ληφθούν ο κάτοχος του δικαιώματος, αποτελεί, κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, παρουσίαση σε νέο κοινό.
- 19 Αν σε ορισμένο ιστότοπο έχουν τοποθετηθεί ενεργοποιούμενοι κατ' επιλογή σύνδεσμοι προς έργα τα οποία είναι ελεύθερα προσβάσιμα σε όλους τους χρήστες του διαδικτύου σε άλλον ιστότοπο χωρίς την άδεια των κατόχων δικαιωμάτων του δημιουργού, υφίσταται παρουσίαση στο κοινό μόνον όταν εκείνος που παρέχει τον σύνδεσμο γνώριζε ή θα μπορούσε εύλογα να γνωρίζει τον παράνομο χαρακτήρα της αναρτήσεως των έργων στον άλλο ιστότοπο (πρβλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, σκέψεις 49 και 55, και της 26ης Απριλίου 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, σκέψη 49).
- 20 Ο περιορισμός αυτός στηρίζεται στην εκτίμηση ότι το διαδίκτυο έχει πράγματι ιδιαίτερη σημασία για την ελευθερία εκφράσεως και πληροφόρησης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 11, παράγραφος 2, του Χάρτη και ότι οι υπερσύνδεσμοι συμβάλλουν στην ορθή του λειτουργία καθώς και στην ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών εντός του δικτύου αυτού το οποίο χαρακτηρίζεται από τη δυνατότητα προσβάσεως σε τεράστιες ποσότητες πληροφοριών (πρβλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, σκέψη 45). Ιδιαίτερα για τους ιδιώτες που επιθυμούν να τοποθετήσουν συνδέσμους σε άλλους ελεύθερα προσβάσιμους ιστοτόπους ενδέχεται να είναι δύσκολο να εξακριβωθεί αν τα εμφανιζόμενα σε άλλους ιστοτόπους έργα είναι αναρτημένα στο διαδίκτυο με την άδεια των κατόχων των δικαιωμάτων του δημιουργού (πρβλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, σκέψη 46). Η λειτουργικότητα του διαδικτύου θα θιγόταν δυσανάλογα αν οι χρήστες του διαδικτύου ήταν πιο επιφυλακτικοί όσον αφορά την εισαγωγή υπερσυνδέσμων προς έργα ελεύθερα προσβάσιμα σε άλλον ιστότοπο, διότι θα κινδύνευαν να εναχθούν για προσβολή των δικαιωμάτων του δημιουργού (πρβλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Wathelet της 7ης Απριλίου 2016, στην υπόθεση C-160/15, GS Media, EU:C:2016:221, σημεία 77 επ.). Κατόπιν των προεκτεθέντων, η τοποθέτηση υπερσυνδέσμων πρέπει να θεωρηθεί ότι συνιστά παρουσίαση στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 μόνον όταν το οικείο πρόσωπο γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι ο υπερσύνδεσμος που

τοποθέτησε παρέχει πρόσβαση σε παρανόμως αναρτημένο στο διαδίκτυο έργο, για παράδειγμα λόγω του ότι ενημερώθηκε σχετικά από τον κάτοχο του δικαιώματος του δημιουργού (πρβλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, *GS Media*, C-160/15, EU:C:2016:644, σκέψη 49, της 26ης Απριλίου 2017, *Stichting Brein*, C-527/15, EU:C:2017:300, σκέψη 49).

- 21 Στην επίδικη υπόθεση, οι εικόνες επισκόπησης αναρτήθηκαν στον ιστότοπο της ενάγουσας με την άδεια των κατόχων των δικαιωμάτων του δημιουργού.
- 22 Αν σε ορισμένο ιστότοπο έχουν τοποθετηθεί ενεργοποιούμενοι κατ' επιλογή σύνδεσμοι προς προστατευόμενα με δικαιώματα του δημιουργού έργα τα οποία είναι προσβάσιμα σε άλλον ιστότοπο, με την άδεια του κατόχου του δικαιώματος του δημιουργού, μόνο σε περιορισμένο αριθμό προσώπων λόγω της χρήσεως περιοριστικών μέτρων, υφίσταται παρουσίαση στο κοινό, εάν ο σύνδεσμος παρέχει στους χρήστες του διαδικτύου τη δυνατότητα καταστρατηγήσεως των περιοριστικών μέτρων, διότι η τοποθέτηση ενός τέτοιου συνδέσμου αποτελεί σκόπιμη παρέμβαση χωρίς την οποία οι χρήστες δεν θα μπορούσαν να αποκτήσουν πρόσβαση στα έργα. Σε μια τέτοια περίπτωση, οι χρήστες που καταστρατηγούν τα περιοριστικά μέτρα μέσω των ενεργοποιούμενων κατ' επιλογή συνδέσμων πρέπει να θεωρηθούν ως νέο κοινό, το οποίο δεν ελήφθη υπόψη από τον κάτοχο του δικαιώματος του δημιουργού όταν επέτρεψε την αρχική παρουσίαση (πρβλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 2014, *Svensson κ.λπ.*, C-466/12, EU:C:2014:76, σκέψη 31, και της 26ης Απριλίου 2017, *Stichting Brein*, C-527/15, EU:C:2017:300, σκέψη 49).
- 23 Στην επίδικη υπόθεση, οι εικόνες επισκόπησης στον ιστότοπο της ενάγουσας είναι ελεύθερα προσβάσιμες σε όλους τους χρήστες του διαδικτύου.
- 24 Τίθεται το ερώτημα εάν υφίσταται παρουσίαση στο κοινό, όταν σε έναν ιστότοπο (εν προκειμένω στον ιστότοπο τρίτου) έχουν τοποθετηθεί ενεργοποιούμενοι κατ' επιλογή σύνδεσμοι οι οποίοι, όταν ενεργοποιούνται, εμφανίζουν εντός πλαισίου στον ιστότοπο αυτόν έργα προερχόμενα από άλλον ιστότοπο (εν προκειμένω τον ιστότοπο της DDB), όταν τα εν λόγω έργα είναι μεν ελεύθερα προσβάσιμα στον άλλο ιστότοπο σε όλους τους χρήστες του διαδικτύου με την άδεια του κατόχου του δικαιώματος του δημιουργού, όμως ο κάτοχος του δικαιώματος του δημιουργού έχει λάβει τεχνικά μέτρα προστασίας ή έχει φροντίσει να ληφθούν τέτοια μέτρα με σκοπό να αποτρέψει μια τέτοια πρόσβαση και τα εν λόγω τεχνικά μέτρα καταστρατηγούνται (σκοπίμως) με τη βοήθεια του ενεργοποιούμενου κατ' επιλογή συνδέσμου. Στο ερώτημα αυτό πρέπει, κατά τη γνώμη του αιτούντος δικαστηρίου, να δοθεί καταφατική απάντηση.
- 25 Σε μια τέτοια περίπτωση, ο κάτοχος του δικαιώματος του δημιουργού έχει επιτρέψει την παρουσίαση των έργων στο κοινό μόνο για τους χρήστες συγκεκριμένου ιστοτόπου, έχοντας λάβει ή φροντίσει να ληφθούν τεχνικά μέτρα προστασίας κατά της αναρτήσεως των έργων σε άλλους ιστοτόπους μέσω framing. Ο κάτοχος του δικαιώματος δεν έλαβε υπόψη του το κοινό που βλέπει τα έργα μέσω της αναρτήσεως σε άλλους ιστοτόπους, όταν επέτρεψε την αρχική

παρουσίαση (πρβλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Αυγούστου 2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, σκέψη 35). Αντιθέτως, έλαβε μέτρα προκειμένου να μην είναι τα συγκεκριμένα έργα ορατά στο κοινό αυτό. Ο κάτοχος του δικαιώματος δήλωσε στη γλώσσα του διαδικτύου, μέσω των τεχνικών μέτρων προστασίας, ότι η άδειά του για την παρουσίαση των έργων αυτών στο κοινό αφορά μόνον τους χρήστες συγκεκριμένου ιστοτόπου. Ο τρίτος που επιθυμεί να αναρτήσει τις εικόνες επισκόπησης στον ιστότοπό του πρέπει να καταστρατηγήσει εν γνώσει του αυτά τα μέτρα προστασίας προκειμένου να πετύχει την εμφάνιση των εικόνων στον ιστότοπό του.

- 26 Το συμπέρασμα αυτό ανταποκρίνεται στον σκοπό που επιδιώκει η οδηγία 2001/29, ο οποίος εκτίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις της 4, 9 και 10 και συνίσταται στη διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας και στην εξασφάλιση μιας εύλογης αμοιβής για τους κατόχους των δικαιωμάτων. Υπέρ της εξουσίας του κατόχου του δικαιώματος να περιορίζει την άδειά του συνηγορεί το γεγονός ότι, σε διαφορετική περίπτωση και αντιθέτως προς τα οριζόμενα στο άρθρο 3, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/29, το δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό ενός έργου στο διαδίκτυο θα αναλωνόταν πρακτικά από τη στιγμή που το έργο, διά της αναρτήσεώς του σε έναν ιστότοπο με την άδεια του κατόχου του δικαιώματος, θα καθίστατο ελεύθερα προσβάσιμο για όλους τους χρήστες του διαδικτύου. Η εξουσία περιορισμού της άδειας εκ μέρους του κατόχου του δικαιώματος πρέπει να γίνει δεκτή και για τον πρόσθετο λόγο ότι μόνον κατ' αυτόν τον τρόπο ο δικαιούχος είναι σε θέση να ελέγχει την οικονομική εκμετάλλευση του έργου του και να διασφαλίζει μια εύλογη συμμετοχή στην οικονομική χρήση του έργου του.